

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Парій Світлани Борисівни

на тему: Підготовка майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі, що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань А Освіта за спеціальністю А1 Освітні науки

Актуальність теми дисертації. Необхідність виконання цього дисертаційного дослідження зумовлена інтенсивними процесами цифрової трансформації суспільства та формуванням глобального інформаційного середовища, які істотно впливають на функціонування туристичної сфери та змінюють характер професійної діяльності її фахівців. Сучасний туризм дедалі більше базується на застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових платформ, онлайн-сервісів, систем бронювання, інструментів електронного маркетингу, аналітики даних та цифрового управління туристичними процесами.

Збільшення обсягів інформаційних потоків у професійній діяльності фахівців туристичної галузі висуває нові вимоги до рівня їхньої підготовки. Це передбачає сформованість інформаційної компетентності, уміння критично оцінювати та опрацьовувати інформацію, здатність до аналітичного мислення, ефективної професійної комунікації, а також прийняття обґрунтованих рішень в умовах надлишку даних. У зв'язку з цим особливої значущості набуває проблема формування готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності в умовах професійного інформаційного простору.

Вивчення наукових джерел показує, що окремі аспекти цифрової трансформації туристичної галузі, використання сучасних інформаційних технологій та розвиток інформаційної компетентності майбутніх фахівців уже отримали висвітлення у працях українських і зарубіжних дослідників. Водночас цілісна педагогічна проблема підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності в професійному інформаційному просторі, а також питання визначення структури відповідної готовності, обґрунтування педагогічних умов її формування та розроблення системної моделі підготовки залишаються недостатньо опрацьованими.

Актуальність дослідження посилюється наявними суперечностями між:

– потребою туристичної сфери у спеціалістах, здатних ефективно працювати в умовах цифровізації, та недостатнім рівнем сформованості відповідних компетентностей у здобувачів вищої освіти;

– необхідністю впровадження сучасних цифрових технологій у процес професійної підготовки та обмеженим науково-методичним забезпеченням цього процесу;

– вимогами сучасного ринку праці до професійної діяльності в цифровому середовищі та відсутністю системного підходу до підготовки майбутніх фахівців туризму до роботи у професійному інформаційному просторі.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Запорізького національного університету в межах комплексної теми «Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури, спорту і туризму» на 2022-2026 роки (державна реєстрація №0122U002047). Тема дисертації затверджена рішенням науково-технічної ради університету (протокол № 9 від 23.04.2026 р.).

Відповідність змісту дисертації спеціальності. Дисертаційна робота Парій Світлани Борисівни «Підготовка майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі» є завершеним науковим дослідженням, виконаним у межах галузі знань А «Освіта» за спеціальністю А1 «Освітні науки».

Зміст дослідження повністю відповідає предметній області зазначеної спеціальності, оскільки спрямований на розроблення теоретико-методичних засад професійної підготовки майбутніх фахівців туризму, а також на обґрунтування педагогічних умов і створення структурної моделі освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що у дисертації вперше:

- здійснено теоретичне обґрунтування та створено структурну модель підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі;
- визначено структуру готовності, що включає мотиваційний, когнітивний, операційно-технологічний та особистісний компоненти;
- обґрунтовано педагогічні умови її формування;
- розроблено критерії, показники та рівні сформованості зазначеної готовності;
- удосконалено зміст, організаційні форми та методичні підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців туризму з урахуванням сучасних вимог цифрової трансформації галузі, а також підходи до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі.

У дисертації уточнено зміст понять «інформаційний простір», «інформаційний простір туризму», «професійний інформаційний простір», а також удосконалено зміст, форми та методи професійної підготовки майбутніх фахівців туризму відповідно до сучасних вимог цифрової трансформації туристичної сфери. Подальшого розвитку набули науково-методичні положення щодо організації діяльності майбутніх фахівців туризму в умовах професійного інформаційного простору.

Теоретичне значення роботи полягає у поглибленні наукових уявлень про особливості професійної підготовки майбутніх фахівців туризму в умовах розвитку інформаційного суспільства та цифровізації туристичної галузі. Результати дослідження розширюють теоретико-методологічні засади професійної освіти шляхом обґрунтування концептуальних підходів до формування готовності здобувачів вищої освіти до діяльності у професійному інформаційному просторі, визначення структури такої готовності та механізмів

її формування в освітньому процесі закладів вищої освіти. Теоретичні положення дисертації можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях з проблем професійної підготовки фахівців туристичної галузі, цифровізації освіти та формування інформаційної компетентності здобувачів освіти.

Практична значущість результатів полягає у впровадженні педагогічних умов у освітній процес закладів вищої освіти, розробленні змістових модулів для профільних дисциплін, створенні діагностичного інструментарію для визначення рівнів готовності, адаптації практичної підготовки до умов цифровізації туристичної галузі та використанні позааудиторних форм професійної діяльності.

Результати експериментальної перевірки підтвердили ефективність запропонованої моделі та педагогічних умов підготовки.

Ступінь обґрунтованості, достовірності положень та висновків, формованих у дисертації. Дисертація Парій С.Б. складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списків використаних джерел до кожного розділу (загальна кількість 214, з них 41 джерело іноземною мовою), додатків. Загальний обсяг роботи налічує 308 сторінок, з них 210 – текст основної частини.

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи характеризуються належним рівнем обґрунтованості та внутрішньою логічною узгодженістю з метою, завданнями, об'єктом і предметом дослідження.

Надійність отриманих результатів зумовлена всебічним аналізом наукових праць, присвячених проблемам підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі, використанням інформативних методів педагогічного контролю, а також застосуванням адекватних статистичних процедур для опрацювання експериментальних даних, що забезпечило об'єктивну оцінку змін показників у процесі реалізації експериментальної програми.

Переконалівість одержаних результатів підтверджується достатнім обсягом емпіричного матеріалу, тривалістю педагогічного експерименту та репрезентативністю вибірки студентів. Додатковим свідченням наукової достовірності є апробація результатів дослідження у фахових наукових публікаціях і виступах на науково-практичних конференціях, а також їх використання в освітньому процесі закладів вищої освіти.

У вступі дисертаційної роботи належним чином обґрунтовано актуальність обраної теми з урахуванням сучасних вимог до підготовки майбутніх фахівців туризму до ефективної професійної діяльності в умовах сучасного інформаційного простору, чітко сформульовано мету та завдання дослідження, визначено його об'єкт і предмет. Розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, окреслено особистий внесок здобувача у виконання дисертаційного дослідження. Також у вступі наведено відомості щодо апробації результатів роботи на наукових і науково-практичних заходах, їх впровадження у навчальний процес, а також зазначено кількість наукових публікацій, у яких відображено основні результати дисертації.

У першому розділі «Теоретичні засади підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі» здійснено аналіз сучасних наукових підходів до проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в умовах цифровізації суспільства. Авторкою опрацьовано значний масив вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, нормативно-правових документів, праць із проблем професійної освіти, інформаційної компетентності, цифровізації туристичної діяльності та функціонування професійного інформаційного простору, що дало змогу визначити концептуальні підходи до дослідження, уточнити понятійно-категоріальний апарат та виявити суперечності між сучасними вимогами ринку праці й рівнем підготовки майбутніх фахівців туризму.

У другому розділі «Моделювання процесу та педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі» авторкою представлено та науково обґрунтовано структурну модель підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі. Модель побудована на основі системного, компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів і охоплює взаємопов'язані блоки: соціально-детермінований, теоретико-методологічний, проектувально-організаційний, діяльнісно-результативний та критеріально-результативний.

Авторкою визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі, зокрема: інтеграцію змісту діяльності у професійному інформаційному просторі до освітніх компонентів професійної підготовки; поетапне включення здобувачів освіти у діяльність в інформаційному середовищі через різні види практичної підготовки; стимулювання творчої самореалізації майбутніх бакалаврів туризму у позааудиторній діяльності.

Важливим аспектом дослідження є розроблення авторських змістових модулів до освітніх компонентів професійної підготовки, спрямованих на формування інформаційної компетентності, цифрової грамотності, навичок професійної комунікації та використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у туристичній діяльності. Обґрунтовано структуру готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі, визначено її компоненти, критерії, показники та рівні сформованості, що свідчить про належний рівень теоретичної й методичної опрацьованості дослідження.

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна перевірка готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі» авторкою обґрунтовано організацію та методику проведення педагогічного експерименту, визначено його етапи, критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фахівців туризму до професійної діяльності в умовах інформаційного простору.

У процесі дослідно-експериментальної роботи проведено комплекс діагностичних процедур, спрямованих на визначення динаміки сформованості спонукального, когнітивного, технологічного та особистісного компонентів

готовності здобувачів освіти. Авторкою здійснено порівняльний аналіз результатів контрольних та експериментальних груп, що дозволило об'єктивно оцінити ефективність упровадження розробленої структурної моделі та педагогічних умов.

Результати педагогічного експерименту засвідчили позитивну динаміку рівнів готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі у здобувачів експериментальної групи, зокрема зростання частки осіб із творчим рівнем готовності та зменшення кількості здобувачів із репродуктивним рівнем. Отримані результати підтверджено методами математичної статистики, що свідчить про достовірність та об'єктивність висновків дослідження.

Проведене дослідження підтвердило ефективність запропонованої системи підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі та засвідчило практичну доцільність її впровадження у процес професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Особистий внесок дисертантки в одержанні наукових результатів, що виносяться на захист, є суттєвим, самостійним та полягає у комплексному теоретичному обґрунтуванні й практичному вирішенні проблеми підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі.

Авторкою самостійно:

- здійснено аналіз наукової, психолого-педагогічної, методичної літератури та нормативно-правових джерел з проблематики дослідження;
- визначено концептуальні підходи до підготовки майбутніх фахівців туризму в умовах цифровізації туристичної галузі;
- уточнено зміст понять «інформаційний простір», «інформаційний простір туризму», «професійний інформаційний простір»;
- обґрунтовано структуру професійного інформаційного простору та структуру готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності у ньому;
- визначено критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі;
- розроблено та теоретично обґрунтовано структурну модель підготовки майбутніх фахівців туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі;
- визначено й експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців туризму до професійної діяльності в інформаційному середовищі;
- розроблено змістові модулі до освітніх компонентів професійної підготовки та методику діагностування рівнів готовності здобувачів освіти;
- організовано та проведено педагогічний експеримент, здійснено статистичну обробку, аналіз та інтерпретацію отриманих результатів.

У наукових працях, виконаних у співавторстві, особистий внесок дисертантки полягає у формулюванні концептуальних положень дослідження, розробленні методологічних засад підготовки майбутніх бакалаврів туризму до

діяльності у професійному інформаційному просторі, узагальненні та інтерпретації результатів дослідження.

Повнота викладення результатів у публікаціях. Основні положення дослідження висвітлено у 18 наукових працях, серед яких 7 статей у наукових виданнях (зокрема 1 – у виданні, індексованому Web of Science, та 1 – у журналі країн OECD та ЄС), 9 публікацій апробаційного характеру.

У співавторських працях особистий внесок здобувачки полягає у формуванні концептуальних положень дослідження, розробленні методології, аналізі джерельної бази, узагальненні та інтерпретації результатів.

Оцінка наукової та літературної якості складу матеріалу і стилю дисертації. Оцінка наукової та літературної якості викладу матеріалу і стилю дисертації свідчить, що робота виконана на належному науковому та методологічному рівні. Дисертація характеризується логічністю структури, послідовністю викладу матеріалу, чіткістю формулювань основних положень, аргументованістю висновків та відповідністю змісту поставленій меті й завданням дослідження.

Матеріал дисертації викладено у науковому стилі з використанням сучасного понятійно-категоріального апарату педагогічної науки. Авторка демонструє належний рівень володіння методологією наукового дослідження, вміння здійснювати критичний аналіз наукових джерел, узагальнювати теоретичні положення та формулювати власні наукові висновки. Текст роботи відзначається змістовністю, цілісністю та достатнім рівнем академічної культури.

Дисертація містить достатню кількість наукових джерел, зокрема сучасних вітчизняних і зарубіжних публікацій, що підтверджує ґрунтовність теоретичного аналізу та належний рівень опрацювання проблематики дослідження. Виклад матеріалу супроводжується коректним використанням термінології, таблиць, схем і результатів експериментальної роботи, що сприяє цілісному сприйняттю результатів дослідження.

Стиль викладу матеріалу є науково виваженим, грамотним і доступним для сприйняття. Основні результати дослідження сформульовано чітко, висновки логічно випливають зі змісту роботи та підтверджуються результатами теоретичного й експериментального дослідження. Загалом дисертація справляє позитивне враження як самостійне завершене наукове дослідження, виконане відповідно до вимог, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

За фактом перевірки дисертації на предмет текстових збігів у системі «StrikePlagiarism» визначено, що текст роботи відповідає вимогам академічної доброчесності. Коефіцієнт подібності складає 8,51%. Загальний рівень унікальності тексту є достатнім для кваліфікаційної наукової праці, а отримані результати дослідження мають авторський характер, що підтверджує самостійність здобувача у виконанні дисертаційної роботи.

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Парій С. Б. Інформаційна компетентність у структурі професійної компетентності майбутнього фахівця з туризму. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2018. № 1 (30). С. 114–118. URL: <https://lnk.ua/hOlpkxq8j>
2. Парій С. Б. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму за кордоном. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2018. №2 (31). С. 103–107. URL: <https://lnk.ua/xhVPAgHeV>
3. Парій С. Інформаційна компетентність майбутніх фахівців із туризму як вимога цифровізації туристичної галузі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 40. Том 2. С. 298–303. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/40-2-48>
4. Парій С. Б., Конох А. П., Маковецька Н. В. Методологічні засади підготовки майбутніх бакалаврів туризму до діяльності у професійному інформаційному просторі. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2025. №9(55). С. 742–753. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-742-753](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-742-753)

Рекомендація до захисту. Після розгляду дисертації, наукових публікацій та результатів її публічного обговорення встановлено, що робота є актуальною, завершеною науковою працею з належним рівнем наукової новизни, теоретичного та практичного значення. Дисертацію рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з метою присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю А1 «Освітні науки».

Кафедра також підтримує пропозицію щодо створення разової спеціалізованої вченої ради для проведення публічного захисту дисертації.

Публічне обговорення результатів відбулося на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму Запорізького національного університету (протокол № 11 від 14 травня 2026 року).

Головуючий на засіданні кафедри:

к. філос. н., доцент

Федір ТОВСТОП'ЯТКО

Члени експертної групи:

к. н. з фіз. вих., доцент

Ольга СОКОЛОВА

к. пед. н., доцент

Юлія КОВАЛЕНКО

«20» травня 2026 р.